

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 ♦ tālr. (+371) 67388624 ♦ fakss (+371) 67388634 ♦ e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

LĒMUMS
Rīgā

2009.gada 13.augustā

Nr.E03-REUD-31

Par administratīvā soda un tiesisko pienākumu – atsaukt negodīgu komercpraksi un izbeigt negodīgu komercpraksi – uzlikšanu.

Par negodīgu komercpraksi, par kuru paredzēts sods Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.¹³ panta trešajā daļā

Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktores vietniece Brigita Liepiņa, saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 260.panta trešo daļu, nepiedaloties sabiedrības ar ierobežotu atbildību „HERMES-BALTIKA” pārstāvim,

juridiskā adrese: Dunties iela 11, Rīga, LV-1013,

vienotās reģistrācijas numurs: 40103213984,

izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu un konstatēja:

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC), pamatojoties uz Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma (turpmāk – NKAL) 15.panta pirmo daļu, ir izvērtējis SIA „HERMES-BALTIKA” (turpmāk – Sabiedrība) īstenotās komercprakses, izplatot informāciju par energoinformatīvo normalizatoru „Bioaktivators” (turpmāk – Reklāma), atbilstību patērētāju tiesību aizsardzību reglamentējošo, NKAL un citu normatīvo aktu prasībām. Reklāma izplatīta 2009.gada 9.jūnija laikrakstā „Diena” un minētā datuma laikrakstā „5min”.

Sabiedrība Reklāmā cita starpā apgalvo:

- „*Tūkstošiem cilvēku ar „Bioaktivatora” palīdzību ir tikuši galā ar savām kaitēm. Tās ir osteohondroze un radikulīts, žults pūšļa iekaisums un nierakmeņi, vairogdziedzera slimības un liels skaits onkoloģisko slimību*” (turpmāk – Apgalvojums 1);
- „*Īpaši iedarbīgs „Bioaktivators” ir sirds un asinsvadu slimību novēršanai. Ir bijuši gadījumi, kad tas palīdzējis arī izkaisītās sklerozes gadījumā (...)*” (turpmāk – Apgalvojums 2);
- „*Tas palīdz pret neauglību, seksuālajiem traucējumiem (...)*” (turpmāk – Apgalvojums 3);
- „*Labs rezultāts tiek sasniegts 90-95% gadījumu*” (turpmāk – Apgalvojums 4).

2009.gada 2.jūlijā PTAC nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Nr.21-06/4900, kurā informēja, ka ir uzsācis izvērtēt Sabiedrības īstenoto komercpraksi, izplatot Reklāmu, kā arī, pamatojoties uz NKAL 15.panta otro daļu, pieprasīja Sabiedrībai līdz 2009.gada 16.jūlijam iesniegt dokumentārus pierādījumus par Reklāmā sniegto apgalvojumu – Apgalvojuma 1, Apgalvojuma 2, Apgalvojuma 3 un Apgalvojuma 4 (turpmāk kopā – Apgalvojumi) – patiesumu un iesniegt Reklāmā minēto klīnisko pētījumu kopijas (Krievijas federācijas Veselības ministrijas Katastrofu centra, Ukrainas Medicīnas zinātņu akadēmijas Neuroķirurģijas institūta, Baltkrievijas Veselības aizsardzības ministrijas). Līdz šim brīdim PTAC nav saņēmis pieprasītos pierādījumus.

2009.gada 24.jūlijā PTAC nosūtīja Sabiedrībai uz tās juridisko adresi vēstuli Nr.21-06/5587, kurā informēja Sabiedrību, ka tās īstenotā komercprakse, izplatot Reklāmu saskaņā ar NKAL 11.panta 17.punktu ir vērtējama kā maldinoša. Vienlaikus PTAC informēja Sabiedrību par PTAC lēmumu par lietvedības administratīvā pārkāpuma lietā uzsākšanu, par administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas vietu un laiku, kā arī informēja Sabiedrību par tās Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmajā daļā noteiktajām tiesībām izteikt viedokli un argumentus administratīvajā lietā. PTAC aicināja Sabiedrību rakstveida viedokli un argumentus iesniegt līdz 2009.gada 5.augustam. Papildus PTAC pieprasīja Sabiedrībai sniegt informāciju par Reklāmas izplatīšanas apjomu, vietām un laikiem. PTAC nav saņēmis pieprasīto informāciju.

2009.gada 10.augustā PTAC saņēma atpakaļ Sabiedrībai 2009.gada 24.jūlija adresēto vēstuli Nr.21-06/4900 ar va/s „Latvijas pasts” uzzīņu, kurā norādīts, ka vēstulei beidzies glabāšanas laiks pastā.

Izvērtējot lietā esošos materiālus, PTAC norāda:

Saskaņā ar NKAL 1.panta pirmās daļas 2.punktu komercprakse – darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam, līdz ar to Reklāmas sniegšana ir uzskatāma par komercpraksi NKAL 1.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē, savukārt saskaņā ar NKAL 1.panta pirmās daļas 1.punktu un lietā esošo SIA „Dienas Mediji” sniegto informāciju Sabiedrība ir uzskatāma par komercprakses īstenotāju.

PTAC norāda, ka saskaņā ar NKAL 14.panta pirmo daļu *NKAL ievērošanu savas kompetences ietvaros uzrauga Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.*

NKAL 11.panta 17.punkts nosaka, ka *komercprakse jebkuros apstākļos ir maldinoša, ja komercprakses īstenotājs sniedz patiesībai neatbilstošu informāciju par to, ka prece vai pakalpojums var palīdzēt izārstēt slimības, novērst disfunkciju vai fiziskos defektus.*

Sabiedrības Reklāmā sniegtie Apgalvojumi, kuros nepārprotami sniegts slimību uzskaitījums, rada patērētājiem iespaidu, ka „Bioaktivators” veic ārstnieciskas darbības un tādējādi, ņemot vērā to, ka Sabiedrība nav iesniegusi

PTAC pierādījumus par reklāmā sniegto Apgalvojumu patiesumu, kā arī NKAL 15.panta trešo daļu, kas nosaka – *ja komercprakses īstenotājs nesniedz saskaņā ar šā panta otro daļu pieprasīto informāciju vai sniedz to nepilnīgi, uztraudzības iestāde ir tiesīga uzskatīt, ka komercpraksē izmantotā informācija ir neprecīza vai nepatiesa* – PTAC konstatē, ka Reklāmas sniegšana ir vērtējama kā jebkuros apstākļos maldinoša komercprakse, jo Sabiedrības Reklāmā sniegtie Apgalvojumi ir nepatiesi.

PTAC informē, ka saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.2006/2004 („Negodīgas komercprakses direktīva”) (turpmāk – Direktīva) preambulas 17.punktu – Direktīvas I pielikumā ietverts jebkuros apstākļos maldinošas komercprakses paveidu saraksts. Un saskaņā ar minēto Direktīvas punktu šie ir vienīgie komercprakses piemēri, ko var uzskatīt par negodīgiem, neizvērtējot katra atsevišķa gadījuma atbilstību – neizvērtējot pantus par negodīgas komercprakses aizliegumu, maldinošu komercpraksi, maldinošu noklusēšanu, agresīvu komercpraksi un uzmākšanos, piespiešanu un nesamērīgas ietekmes izmantošanu. Tāpat arī saskaņā ar nacionālajā likumdošanā paredzēto, konstatējot maldinošu komercpraksi jebkuros apstākļos, PTAC nav atsevišķi jāizvērtē tās atbilstība pārējām NKAL noteiktajām normām par maldinošu komercpraksi, tajā skaitā, attiecībā uz to, vai patērētājs konkrētās komercprakses ietekmē pieņēma vai varēja pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu par konkrētā produkta „Bioaktivatora” pirkšanu, kādu viņš citādi nebūtu pieņēmis, jo tāda komercprakse ir negodīga un tādējādi arī patērētājus negatīvi ietekmējoša jebkuros apstākļos.

Papildus PTAC norāda, ka NKAL 8.panta pirmā daļa nosaka – *ja komercprakse var negatīvi ietekmēt tikai konkrēti nosakāmas patērētāju grupas ekonomisko rīcību, ko komercprakses īstenotājs varētu saprātīgi paredzēt, ņemot vērā faktu, ka šie patērētāji sava garīgā vai fiziskā stāvokļa, vecuma vai nepamatotas uzticēšanās (arī pieredzes vai zināšanu trūkuma) dēļ ir īpaši neaizsargāti pret attiecīgo praksi, precī vai pakalpojumu, tad šādu komercpraksi vērtē no attiecīgās patērētāju grupas vidusmēra pārstāvja viedokļa*. PTAC, ņemot vērā reklamētā produkta raksturu, secina, ka Sabiedrības īstenotās komercprakses mērķauditorija ir patērētāji, kuriem ir veselības problēmas, kas šajā konkrētajā gadījumā ir īpaši neaizsargāti, jo Reklāmā Apgalvojumos tiek sniegta nepatiesa informācija par „Bioaktivatora” ārstnieciskajām īpašībām, tādējādi maldinot konkrēto patērētāju grupu, kā arī Sabiedrības īstenotā komercprakse var negatīvi ietekmēt šīs konkrētās patērētāju grupas ekonomisko rīcību.

Papildus PTAC norāda, ka Komerclikuma 12.panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka, ja komersantam tiek nosūtīta korespondence uz komercreģistrā ierakstīto juridisko adresi, uzskatāms, ka komersants korespondenci ir saņēmis, ja nosūtītājs dokumentāri pierādījis nosūtīšanu, līdz ar to PTAC uzskata, ka saskaņā ar minēto normu ir Sabiedrībai paziņojis par administratīvā pārkāpuma

lietas izskatīšanu saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 268.¹ panta pirmajā daļā.

NKAL 4.panta otrajā daļā ir noteikts, ka maldinoša komercprakse ir uzskatāma par negodīgu, bet NKAL 4.panta pirmā daļa nosaka, ka negodīga komercprakse ir aizliegta.

No iepriekš konstatētā secināms, ka Sabiedrības īstenotā komercprakse, sniedzot Reklāmu, saskaņā ar NKAL 11.panta 17.punktu ir uzskatāma par maldinošu, līdz ar to – par negodīgu un aizliegtu komercpraksi.

NKAL 15.panta astotā daļa nosaka: *Ja Uzraudzības iestāde atzīst komercpraksi par negodīgu, tā ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem: 1) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā likuma prasībām; 2) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi; 3) aizliedz negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama; 4) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu publicēt attiecīgajai komercpraktei atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā norāda laboto informāciju, atsaucot negodīgo komercpraksi; 5) piemēro administratīvo sodu likumā noteiktajā kārtībā.*

Izvērtējot lietderības apsvērumus, PTAC uzskata, ka Sabiedrībai nav lietderīgi uzlikt kādu no NKAL 15.panta astotajā daļā 1. un 3.punktā paredzētajiem tiesiskajiem pienākumiem. PTAC uzskata, ka, ņemot vērā turpmāko iespējamo negatīvo Reklāmas ietekmi un nepieciešamību nodrošināt efektīvu patērētāju tiesību un tiesisko interešu aizsardzību ir lietderīgi saskaņā ar NKAL 15.panta astotās daļas 2.punktā noteikto Sabiedrībai uzlikt tiesisku pienākumu izbeigt negodīgu komercpraksi, pārtraucot sniegt Reklāmu, vienlaikus, pamatojoties uz NKAL 15.panta astotās daļas 4.punktu, Sabiedrībai uzlikt tiesisku pienākumu publicēt attiecīgajai komercpraktei atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu par komercprakses atsaukšanu. Tāpat, ņemot vērā, ka Reklāma jau ir izplatīta un komercprakses negatīvā ietekme jau ir notikusi un patērētāju tiesiskās interese jau ir neatgriezeniski aizskartas, PTAC uzskata, ka, pamatojoties uz NKAL 15.panta astotās daļas 5.punktu, Sabiedrībai nosakāms ietekmēšanas līdzeklis par administratīvo pārkāpumu, piemērojot administratīvo sodu.

Līdz ar administratīvā soda palīdzību Sabiedrība tiks motivēta savā turpmākajā komercdarbībā nepieļaut atkārtotu iepriekš minēto pārkāpumu izdarīšanu. Arī juridiskajā literatūrā pausts viedoklis, ka „soda kā piespiedu līdzekļa speciālās prevencijas uzdevums ir panākt, lai administratīvā akta adresāts neizdarītu jaunus prettiesiskus nodarījumus. Soda ģenerālās prevencijas uzdevums ir panākt, lai tos neizdarītu citas personas” (Māris Baltis. Iestādes rīcības brīvība un lietderības apsvērumi. Jurista Vārds, Nr.18(373), 17.05.2005.). PTAC ņem vērā, to, ka saskaņā ar LAPK 22.pantu administratīvā soda piemērošanas mērķis ir arī audzināt personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, lai tā ievērotu likumus.

Ņemot vērā, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums un lietā nepastāv apstākļi, kas ir pamats lietvedības izbeigšanai (LAPK 239.pants), kā arī

nepastāv apstākļi, lai nepiemērotu administratīvo sodu, un tā iemesla dēļ, lai atturētu pārkāpēju un citus tirgus dalībniekus no administratīvo pārkāpumu izdarīšanas, kā arī šādu pārkāpumu atkārtošānās, nepieciešams Sabiedrībai piemērot administratīvo sodu.

Sabiedrība tiek saukta pie administratīvās atbildības par administratīvo pārkāpumu, kurš ir paredzēts LAPK 166.¹³ panta trešajā daļā – *par negodīgu komercpraksi*.

LAPK 32.panta pirmā daļa nosaka, ka *sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem*. Saskaņā ar LAPK 166.¹³ panta trešo daļu *par negodīgu komercpraksi - uzliek naudas sodu juridiskajām personām - līdz desmittūkstoš latiem*.

Lemjot par naudas soda piemērošanu, PTAC ņem vērā Administratīvā procesa likuma 5., 13.pantu un 66.panta pirmajā daļā minētos tiesību principus un lietderības apsvērumus, lai noteiktu lēmuma par personas sodīšanu piemērotību un atbilstību, konkrētajā gadījumā ievērojot samērību starp pie atbildības sauktā tirgus dalībnieka rīcību un tam uzliedzamo ierobežojumu, kā arī patērētāju (visas sabiedrības) tiesiskās intereses, t.sk., tiesības saņemt normatīvajiem aktiem atbilstošu komercpraksi, un šo interešu aizskārumu, to, ka piemērojamām sankcijām jābūt efektīvām un no pārkāpuma atkārtošānās atturošām.

Izvērtējot administratīvās lietas materiālus, PTAC nav konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 33.pantu mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu, un nav konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 34.pantu pastiprina atbildību par administratīvo pārkāpumu.

Izvērtējot iepriekš minētos apstākļus, kā arī izdarītā pārkāpuma raksturu –to, ka Reklāmā konstatējamās NKAL 11.panta 17.punktā noteiktās negodīgas komercprakses pazīmes, kā arī to, ka reklāmas mērķauditorija ir īpaši neaizsargāta patērētāju grupa un ņemot vērā Reklāmas izplatīšanas veidu un apjomu – laikrakstā „Diena” un „5min”, atbildību mīkstinošo apstākļu un atbildību pastiprinošo apstākļu neesamību, kā arī ievērojot vienlīdzības principu, PTAC uzskata, ka par negodīgas komercprakses īstenošanu Sabiedrībai ir uzliedzams naudas sods Ls 1000,00 apmērā, kas ir uzskatāms par samērīgu, ņemot vērā izdarīto pārkāpumu.

Izvērtējot lietas materiālus un izskatīšanā konstatētos apstākļus, pamatojoties uz LAPK 14.¹ pantu, 23.panta pirmās daļas 2.punktu, 32.panta pirmo un otro daļu, 166.¹³ panta trešo daļu, 215.⁴ pantu, 260.panta trešo daļu, 274.pantu, 275.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 5.pantu, 6.pantu, 12.pantu, 13.pantu un 66.panta pirmo daļu, NKAL 1.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu, 2.pantu, 8.panta pirmās daļas, 11.panta 17.punktu, 14.panta pirmo daļu, 15.panta pirmo daļu, otro daļu, trešo daļu, 15.panta astotās daļas 2.,4. un 5.punktu,

n o l e m t s:

uzlikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „HERMES-BALTIKA”
juridiskā adrese: Dunties iela 11, Rīga, LV-1013
vienotās reģistrācijas numurs: 40103213984,
naudas sodu Ls 1000,00(viens tūkstotis) apmērā;

uzdot sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „HERMES-BALTIKA”
juridiskā adrese: Dunties iela 11, Rīga, LV-1013
vienotās reģistrācijas numurs: 40103213984,
tiesisku pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi, pārtraucot
sniegt Reklāmu, līdz netiek nodrošināta Sabiedrības īstenotās komercprakses
atbilstība normatīvo aktu prasībām;

uzdot sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „HERMES-BALTIKA”,
juridiskā adrese: Dunties iela 11, Rīga, LV-1013
vienotās reģistrācijas numurs: 40103213984,
tiesisku pienākumu publicēt laikrakstos „Diena” un „5 min” paziņojumu par
Reklāmas atsaukšanu, norādot, ka, pamatojoties uz PTAC 2009.gada
13.augusta lēmumu Nr.E03-REUD-31, SIA „HERMES-BALTIKA” atsauc
maldinošo Reklāmu par energoinformatīvo normalizatoru „Bioaktivators”.

Pieņemto lēmumu daļā par administratīvo pārkāpumu un pieņemtos
lēmumus daļā par tiesisko pienākumu atsaukt negodīgu komercpraksi un
izbeigt negodīgu komercpraksi saskaņā ar NKAL 16.pantu var pārsūdzēt
Administratīvajā rajona tiesā Rīgā, Antonijas ielā 6 viena mēneša laikā no
dienas, kad lēmums stāties spēkā. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Naudas sods jāsamaksā ar pārskaitījumu, maksājuma uzdevumā norādot:

Saņēmējs:	Valsts kase Reģistrācijas numurs 90000050138
Saņēmēja iestāde:	Valsts kase BIC kods TREL LV22 Konts (IBAN) LV12TREL1060121019400
Maksājuma mērķis:	Lēmums Nr. E03-REUD-31
Pieņemšanas datums:	2009.gada 13.augusts

Naudas sods jāsamaksā ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc dienas, kad
saņemts lēmuma noraksts.

Direktores vietniece (paraksts) B.Liepiņa

IZRAKSTS PAREIZS